

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השרותים להגנת הצומח ולביקורת
הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 9681524 – 03 פקס. 9681507 – 03
אגף אי' (כימיה ותכשירי הדברה)

עמ' 1 מתוך 6

כ"ה תשרי תש"פ
24 אוקטובר 2019

החלטות בגין בחינה מחדש של חומרי הדברה מועד הדין: מאי 2018

סימוכין: סיכום המלצות הועדה הבין משרדית לתאום השימוש בתכשירי הדברה להגנת הצומח מיום 2/1/2019 בנושא הערכת סיכונים מחדש של תכשירי הדברה

מבוא

אחד הליקויים אשר צוינו בדו"ח מבקר המדינה בנושא "השימוש בחומרי הדברה בירקות ובפירות" אשר פורסם בשנת 2017 הוא שקיים שימוש בחומרי הדברה מסוימים בישראל, שנים לאחר שבאירופה ובארצות הברית נאסר או הוגבל השימוש בהם. "הציבור בארץ המשיך להיחשף, באמצעות צריכת ירקות ופירות, לשאריות של חומרי הדברה מסוימים שנאסרו או הוגבלו לשימוש חקלאי באירופה ובארצות הברית זה מכבר, נוכח השפעתם השלילית על הבריאות ועל הסביבה. זאת מכיוון שבישראל הליך ההערכה שמתייחס לתועלת ולנזק מהשימוש באותם חומרים, בהתבסס על הידע המחקרי העולמי, ובעקבותיו הוצאתם מכלל שימוש - בוצע רק כמה שנים לאחר שהדבר נעשה באותן מדינות מפותחות" (סוף ציטוט).

רישום וביטול תעודות רישום לתכשירים המיועדים להגנת הצומח מוסדר בתקנות הגנת הצומח (הסדר יבוא ומכירה של תכשירים כימיים), התשנ"ה-1994 (להלן - תקנות התכשירים). בהתאם לתקנה 15 בעניין ביטול תעודת רישום, חלה החובה על מנהל תקנות התכשירים להתייעץ עם הועדה הבין משרדית טרם ההחלטה על ביטול תעודת הרישום של התכשיר, אשר תינתן במקרה שהתכשיר עלול לגרום נזק לבני אדם, לבעלי חיים או להשפעה שלילית בלתי סבירה על הסביבה. (תקנה 15 (2): "התברר למנהל, לאחר שהתייעץ עם הועדה הבין-משרדית, ששימוש בתכשיר, בהתאם לנהלים חקלאיים טובים וסבירים, עלול לגרום נזק לבני אדם, לבעלי חיים או להשפעה שלילית בלתי סבירה על הסביבה").

השירותים להגנת הצומח ולביקורת (להלן - הגה"צ) ובשיתוף עם הועדה הבין משרדית לרישום תכשירים גיבשו בשנת 2017 תכנית לבחינה מחדש של חומרי הדברה (כ-50 חומרים פעילים), כל החומרים שנבחרו הינם רשומים בארץ אך לא במדינות האיחוד האירופי (יש לציין שהרוב

המוחלט של החומרים הפעילים בתכנית רשומים במספר רב של מדינות העולם לרבות ארה"ב).

המפתח להחלטות

בהתאם להמלצות הוועדה הבין משרדית אובחנו שני תרחישים שונים:

1. החומר לא נמצא רעיל באופן מיוחד (בהשוואה לחומרי הדברה הרשומים בישראל, אירופה ובעולם). יתרה מכך, השימוש בחומר הינו נרחב בענף החקלאות, יעיל, ואין מספיק תחליפים הנותנים מענה לכל צרכי הדברת הנגע במהלך העונה. תעודות הרישום של כל התכשירים העונים למאפיינים אלה ומכילים את אותו חומר פעיל לא יבוטלו ולא יהיה צמצום בשימושם.

2. חומר שנמצא רעיל והוועדה הבין משרדית ממליצה לבטל את תעודות הרישום או לצמצם את התווית לשימושים הנחוצים ביותר בתכשיר, אך אין לו כרגע תחליפים יעילים וגניזתו תפגע ביכולת לגדל את הגידול באופן מסחרי. תיעשה בחינה לכל הגידולים המאושרים בתוויות ולממשק יישום התכשיר, במידה וקיים שימוש קריטי, תווית תצומצם לשימושים הקריטיים בלבד. תינתן תקופת התארגנות של שנה וחצי עבור שימושים הנחוצים ביותר בתכשיר. בתום תקופת ההתארגנות תעודות הרישום של התכשיר יתבטלו.

במקביל, תיעשה פנייה לחברות חומרי הדברה ולמדריכים החקלאיים לעשות מאמץ לרשום תחליפים לאותם חומרים אם קיימים כאלה עבור הגידול/הנגע הקריטיים. תכשירים בעלי יכולת להוות חלופה טובה יקבלו קדימות בדיוני הוועדות השונות במסגרת רישום תכשירים חדשים והרחבת תוויות לגידולים נוספים.

יישום ההחלטות

פרסום ההחלטות מהווה, בין היתר, הודעה לכל החברות שיש להן תעודות רישום לתכשירים שנידונו בדיון של הוועדה הבין משרדית. הודעה פרטנית תימסר גם לכל אחת מהחברות במכתב מאת המנהל.

לגבי החלטות בדבר עדכון תוויות, עדכון זה ייעשה בתוך 90 ימים מיום פרסום ההחלטות בהתאם לתקנה 16 (ג) לתקנות התכשירים והודעת המנהל לחברה על החלטתו ("הורה המנהל על שינוי תווית האריזה, חייב בעל תעודת רישום לשנותה תוך תשעים ימים מיום מתן ההוראה, ולא ימכור בעל תעודת רישום תכשיר בתום תשעים ימים כאמור אלא אם כן צורפה לו תווית אריזה בנוסח שדרש המנהל").

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השרותים להגנת הצומח ולביקורת

הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 9681524 – 03 פקס. 9681507 – 03

אגף אי (כימיה ותכשירי הדברה)

עמ' 3 מתוך 6

כך, בכל מקום שרשום בפרוטוקול של הוועדה הבין משרדית לעדכן את התווית בעניין האזהרות ואמצעי הזהירות, חלה החובה על החברות לעדכן את התוויות, ולהעביר לאישור תחום רישום ורישוי חומרי הדברה.

בכל ביטול של שימוש בתכשירים (ביטול תעודת הרישום של התכשיר או צמצום השימוש) המוביל לביטול השארית המרבית המותרת (MRL), ערכי ה-MRL יבוטלו שלושה חודשים לאחר ביטול השימוש בתכשיר.

החלטות Iprodione

בהתאם להמלצת הוועדה, הוחלט על ביטול רישום תעודות הרישום לתכשירים המכילים את החומר הפעיל Iprodione. ביטול התעודות יהיה בתוקף מ- 31/12/2020. עד הביטול הסופי של תעודות הרישום יאושרו רק השימושים הקריטיים בתכשירים. השימושים הקריטיים שהוחלט להשאירם בתווית עד הביטול הסופי ב- 31/12/2020: קשיוניה גדולה במהלך הגידול בכל הגידולים המורשים. ריזופוס וקשיוניה גדולה בבטטות וגזר לאחר אסיף מאחר ובינתיים אין פתרונות זמינים.

השימושים הקריטיים (יבוטלו ב- 31/12/2020)

הערות	מחלה	גידול
	קשיוניה גדולה	מלפפון, קישוא, חציל, עגבניה, פלפל תפוז"א, גזר, כרוב סיני, כרובית, ברוקולי, חסה, תות שדה,
	קשיוניה גדולה	עדעד, עצבונית, סייפן, חרצית, גרברה, פרח שעווה, אכילאה, סולידסטר, סולידנו, לימוניות, טרכליום, דלפיניום, שושן, צמחי-בית, וצמחי נוי, צפורן, גבסנית
טיפול לאחר הקטיף או האסיף	ריזופוס	בטטות
טיפול לאחר הקטיף או האסיף	קשיוניה גדולה	גזר

שאר השימושים יוסרו מהתווית

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השרותים להגנת הצומח ולביקורת

הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 9681524 – 03 פקס. 9681507 – 03

אגף אי' (כימיה ותכשירי הדברה)

עמי 4 מתוך 6

שימושים אשר יוסרו מתווית התכשיר רובראל 50 אבקה רטיבה מס' רישיון 305

הערות	מחלה	גידול
	בוטריטיס	תות-שדה, מלפפון, קישוא, בצל
	בוטריטיס, חלפת	חציל, עגבניה
	חלפת	תפו"א, גזר, כרוב סיני, כרובית, ברוקולי
	בוטריטיס, סטמפיליום	חסה
	בוטריטס	עדעד, עצבונית, סייפן, חרצית, גרברה, פרח שעווה, אכילאה, סולידסטר, סולידנו, לימוניום, טרכליום, דלפיניום, שושן, צמחי-בית, וצמחי נוי
	בוטריטס, חלפת	צפורן, גבסנית
גם בטיפול בפרח הקטוף	בוטריטס	ורד
	בוטריטס, ריזופוס	גפן
	אלטרנריה	הדרים
טיפול לאחר הקטיף או האסיף	אלטרנריה	מנגו
טיפול לאחר הקטיף או האסיף	פניציליום, אלטרנריה, מוקור, קלדוספוריום	תירס מתוק
טיפול לאחר הקטיף או האסיף	בוטריטס, קשיונה, אלטרנריה	כרפס עלים
טיפול לאחר הקטיף או האסיף	גורמי הרקבון: אלטרנריה, פוזריום	מלונים
טיפול לאחר הקטיף או האסיף	פוזריום	בטטות

שימושים אשר יוסרו מתווית התכשיר רובראל תר מס' רישיון 1424

הערות	מחלה	גידול
	רמולריה, בוטריטיס	תות-שדה
	בוטריטיס	מלפפון וקישוא, בצל
	חלפת, בוטריטיס	חציל, עגבניה, פלפל
	חלפת	תפו"א, גזר, כרוב סיני, כרובית, ברוקולי
	אלטרנריה	הדרים
טיפול לאחר הקטיף או האסיף	פוזריום	בטטות

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השרותים להגנת הצומח ולביקורת

הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 9681524 – 03 פקס. 9681507 – 03

אגף אי (כימיה ותכשירי הדברה)

עמ' 5 מתוך 6

שימושים אשר יוסרו מתווית התכשיר רודיון מס' רישיון 1743

הערות	מחלה	גידול
	בוטריטיס	תות-שדה, עגבניה, חציל, מלפפון וקישוא, פלפל
	בוטריטיס, כתמי חלפת	חציל
	בוטריטס	פרחים: שושן, מטריקריה, היבסקוס, רוסקוס
	ריזופוס	נקטרינה, משמש, שזיף, גפן
	כתמי חלפת	הדרים
	חלפת	תפוח אדמה, גזר

יש לעדכן אזהרות בתוויות.

עדכון זה ייעשה בתוך 90 ימים מיום פרסום ההחלטות בהתאם לתקנה 16 (ג) לתקנות התכשירים והודעת המנהל לחברה על החלטתו

Ethalfluralin

הוחלט על המשך רישום תכשירים המכילים את החומר הפעיל Ethalfluralin

החלטה עבור התכשיר "סונלאן"

יש להציג את תעודת אנליזה, של הממס Solvent Naphtha (petroleum), light aromatic CAS No. 64742-95-6 ( ), המפרטת את רמת הבנזן. המשך רישום התכשיר מותנה ברמת הבנזן בתכשיר.

גיליון הבטיחות (MSDS) של התכשיר מכיל אזהרות חמורות מאד, יש לכתוב את כל האזהרות הנ"ל בתווית התכשיר. יש להגדיר זמן כניסה מחדש של 12 שעות לפחות. דרגת רעילות התכשיר היא II (רעיל), יש להגדיר אמצעי זהירות בהתאם.

עדכון זה ייעשה בתוך 90 ימים מיום פרסום ההחלטות בהתאם לתקנה 16 (ג) לתקנות התכשירים והודעת המנהל לחברה על החלטתו

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השרותים להגנת הצומח ולביקורת

הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 9681524 – 03 פקס. 9681507 – 03

אגף אי (כימיה ותכשירי הדברה)

עמי 6 מתוך 6

יש להדגיש כי החומר הפעיל Ethalfluralin בעל פוטנציאל להחליף את התכשיר הטרפלן המכיל את החומר הפעיל TRIFLURALIN אשר השימוש בו נאסר מ- 31/12/2015 התכשיר מאושר לשימוש בשורה קטנה של גידולים: מלפפון, מלון, אבטיח, קישוא (בשטחים פתוחים) ובאגוזי אדמה, ולכן הוחלט לא לצמצם את השימוש בתכשיר.

Flumetsulam

תעודת הרישום של התכשירים המכילים את החומר הפעיל Flumetsulam יישארו בתוקפן. המשך שימוש בתכשירים, מותנה בהכנסת האזהרות לתוויות התכשירים. בתוויות התכשירים הרשומים יש לציין את האזהרות לאדם ולסביבה, יש לפרט ציוד מגן לפי תקן, יש לציין שהחומר בעל פוטנציאל לזיהום מי תהום (כולל איסור יישום באזורים גיאוגרפיים מסוימים ובאדמות חדירות).

עדכון זה ייעשה בתוך 90 ימים מיום פרסום ההחלטות בהתאם לתקנה 16 (ג) לתקנות התכשירים והודעת המנהל לחברה על החלטתו

Fomesafen

תעודת הרישום של התכשירים המכילים את החומר הפעיל Fomesafen יישארו בתוקפן. המשך שימוש, מותנה בהכנסת האזהרות לתוויות התכשירים. מסוכן בבליעה, בשאיפה ובמגע עם העור. גורם לנזק בלתי הפיך לעיניים יש לציין בתוויות שהחומר הפעיל הוא בעל פוטנציאל לזיהום מי תהום כולל איסור יישום באזורים גיאוגרפיים מסוימים ובאדמות חדירות (דרגת הרעילות של התכשירים מוגדרת II (רעיל)).

עדכון זה ייעשה בתוך 90 ימים מיום פרסום ההחלטות בהתאם לתקנה 16 (ג) לתקנות התכשירים והודעת המנהל לחברה על החלטתו.

Sodium fluosilicate

תעודת הרישום של התכשירים המכילים את החומר הפעיל Sodium Fluosilicate יישארו בתוקפן.

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השרותים להגנת הצומח ולביקורת

הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 9681524 – 03 פקס. 9681507 – 03

אגף א' (כימיה ותכשירי הדברה)

עמ' 7 מתוך 6

לבטל את השימוש בגינה הביתית (תכשיר ספסן גן מס' רישיון 1010 לא יוגדר בקטגוריה של אריזות קטנות לגן), על החברה הרושמת להציג תוויות מתוקנות של שלושת התכשירים (ספסן 1015, ספסן 515, ספסן גן). לפי הפורמט העדכני, הכוללות אזהרות מעודכנות ודרגות רעילות מעודכנות. את התווית וגיליונות הבטיחות המעודכנים יש להציג לעיון של הוועדה הבין-משרדית. דרגת הרעילות של התכשירים הינה III (מסוכן לבריאות).

מאחר שהחומר הפעיל נמצא ברמה של 15% בכל התכשירים הרשומים, יש להוסיף את האזהרות המודגשות לתוויות. יש לאסור יישום בגינות ביתיות. לאחר יישום בגינות נוי ובמדשאות, הכניסה תאושר רק לאחר השקיה נוספת.

פיזור אווירי של תכשיר ספסן: יישום זה אומנם נדיר, אך קיימים מצבים שבהם היישום חשוב ונדרש. למשל כאשר השטח מוצף (מהשקיה, גשם וכו') ולא ניתן להיכנס אליו קרקעית בזמן שיש נגיעות משמעותיות.

ספסן הינו פתיון וגורם לצריבות בנוף הצמח בנקודה בו הוא נוגע, ולכן ההחלטה היא לבטל את כל הפיזור מאוויר עבור הגידולים שאוכלים את נוף הצמחים, ולהתיר את הפיזור האווירי רק לגידולים בהם לא אוכלים את נוף הצמחים.

בברכה,

ד"ר לילא שיני-חג'-יחיא

מנהלת אגף א' (כימיה ותכשירי הדברה)

מנהלת לעניין תקנות התכשירים

העתק:

נציגי חברות חומרי הדברה

עו"ד שלמה בן אליהו - מנכ"ל משרד החקלאות ופיתוח הכפר

פרופ' איתמר גרוטו- המשנה למנהל הכללי – משרד הבריאות

פרופ' עבד גרה -מנהל השירותים להגנת הצומח ולביקורת

מר חגי שניר – מנהל שה"מ

גברת סוהא נאסר – מנהלת תחום רישום ורישוי חומרי הדברה - השירותים להגנת הצומח

ולביקורת

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השירותים להגנת הצומח ולביקורת

הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 9681524 – 03 פקס. 9681507 – 03

אגף אי (כימיה ותכשירי הדברה)

עמי 8 מתוך 6

מזרחיים תג"ר – מנהל אגף ענפי שירות, שה"מ
חברי הוועדה הבין משרדית לרישום תכשירים כימיים
חברי וועדות היעילות לרישום תכשירים כימיים.
ד"ר ארז לזברני – מנהל אגף תכשירים וטרינריים, השירותים הווטרינריים
ד"ר אירה שניר – מנהלת תחום תכשירים וטרינריים ויו"ר הוועדה הבין משרדית לרישום
תכשירים וטרינריים, השירותים הווטרינריים
ד"ר אורי שלום – מנהל אגף מזיקים והדברה, המשרד להגנת הסביבה
ד"ר אורנה מצנר – יו"ר הוועדה לרישום תכשירים להדברת מזיקים לאדם, המשרד להגנת
הסביבה.

מועצת הצמחים

הלשכה המשפטית- משרד החקלאות ופיתוח הכפר